Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 4. oktobra 2024*

„Predhodno odločanje – Kmetijstvo – Ekološka pridelava in označevanje ekoloških proizvodov – Uredba (EU) 2018/848 – Uporaba nekaterih proizvodov in snovi za uporabo v ekološki pridelavi in seznam teh proizvodov in snovi – Odstopanje – Izvedbena uredba (EU) 2021/1165 – Priloga II – Pojma ‚industrijsk[a] [vzreja]‘ in ‚reja brez uporabe kmetijskega zemljišča‘ – Zaupanje potrošnikov – Dobrobit živali – Spoštovanje okolja in podnebja – Merila“

V zadevi C-228/23,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložil Conseil d’État (Francija) z odločbo z dne 12. aprila 2023, ki je na Sodišče prispela 12. aprila 2023, v postopku

Association AFAÏA

proti

Institut national de l’origine et de la qualité (INAO),

ob udeležbi

Ministre de l’Agriculture et de l’Alimentation,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Arabadjiev (poročevalec), predsednik senata, T. von Danwitz, P. G. Xuereb, A. Kumin, sodniki, in I. Ziemele, sodnica,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodna tajnica: R. Şereş, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 21. februarja 2024,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za združenje AFAÏA B. Le Bret, R. Rard, avocats, in A. Tricaud, izvedenec,

* Jezik postopka: francoščina.

– za francosko vlado G. Bain, J.-L. Carré, B. Fodda in M. de Lisi, agenti,

– za finsko vlado M. Pere, agentka,

– za Evropsko komisijo A. Dawes in B. Hofstötter, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 25. aprila 2024

izreka naslednjo

Sodbo

1 Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Priloge II k Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2021/1165 z dne 15. julija 2021 o odobritvi nekaterih proizvodov in snovi za uporabo v ekološki pridelavi in pripravi seznamov teh proizvodov in snovi (UL 2021, L 253, str. 13) (v nadaljevanju: Izvedbena uredba 2021/1165), ki je bila sprejeta za izvajanje Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL 2018, L 150, str. 1, in popravek v UL 2019, L 305, str. 59) (v nadaljevanju: Uredba 2018/848).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med združenjem AFAÏA, ki je francosko poklicno združenje, ki brani kolektivne interese proizvajalcev organskih gnojil, in Institut national de l'origine et de la qualité (nacionalni inštitut za poreklo in kakovost, INAO), francoskim javnim upravnim organom, glede opredelitve pojma „industrijsk[a] [vzreja]“, ki jo je INAO podal v svojem Guide de lecture pour l'application des règlements (CE) nº 834/2007 du Conseil, du 28 juin 2007, relatif à la production biologique et à l'étiquetage des produits biologiques et abrogeant le règlement (CEE) nº 2092/91 [JO 2007, L 189, p. 1)], et (CE) nº 889/2008 de la Commission, du 5 septembre 2008, portant modalités d'application du règlement (CE) nº 834/2007 du Conseil relatifs à la production biologique et à l'étiquetage des produits biologiques en ce qui concerne la production biologique, l'étiquetage et les contrôles [JO 2008, L 250, p. 1)] (Vodnik za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91 [UL 2007, L 189, str. 1)] in Uredbe Komisije (ES) št. 889/2008 z dne 5. septembra 2008o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov glede ekološke pridelave, označevanja in nadzora [UL 2008, L 250, str. 1)]; v nadaljevanju: Vodnik za razlago).

Pravni okvir

Direktiva PVO

3 Člen 2(1) Direktive 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL 2012, L 26, str. 1), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2014/52/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 (UL 2014, L 124, str. 1) (v nadaljevanju: Direktiva PVO), določa:

„Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da so pred izdajo soglasja za izvedbo projekti, ki bodo verjetno pomembno vplivali na okolje, med drugim zaradi svoje narave, velikosti ali

lokacije, predmet zahteve za izdajo soglasja za izvedbo in presojo njihovih vplivov na okolje. Navedeni projekti so opredeljeni v členu 4.“

4 Člen 4(1) te direktive določa:

„Ob upoštevanju člena 2(4) se projekte, ki so našteti v Prilogi I, presoja skladno s členi 5 do 10.“

5 V Prilogi I, točka 17, navedene direktive je določeno:

„Obrati za intenzivno rejo perutnine ali prašičev z več kot:

(a) 85000 mesti za piščance, 60000 mesti za kokoši;

(b) 3000 mesti za pitance (čez 30 kg); ali

(c) 900 mesti za svinje.“

Uredba 2018/848

6 V uvodnih izjavah 1, 2, 4, 6, 15, 40, 43, 44, 63 in 123 Uredbe 2018/848 je navedeno:

„(1) Ekološka pridelava je celotni sistem upravljanja kmetijskega gospodarstva in pridelave hrane, ki združuje najboljše prakse na področju okolja in podnebnih ukrepov, visoko raven biotske raznovrstnosti, ohranjanje naravnih virov in uporabo visokih standardov dobrobiti živali in visokih standardov pridelave, skladno s povpraševanjem vedno večjega števila potrošnikov po proizvodih, pridelanih z uporabo naravnih snovi in postopkov. Ekološka pridelava ima tako dvojno družbeno vlogo: po eni strani oskrbuje specifičen trg in s tem zadovoljuje povpraševanje potrošnikov po ekoloških proizvodih, po drugi strani pa zagotavlja javno dostopne dobrine in s tem prispeva k varstvu okolja, dobrobiti živali in razvoju podeželja.

(2) Spoštovanje visokih zdravstvenih standardov ter standardov za varstvo okolja in dobrobit živali pri pridelavi ekoloških proizvodov je bistveno za visoko kakovost teh proizvodov. Kot je poudarjeno v sporočilu [Evropske k]omisije z dne 28. maja 2009 o politiki kakovosti kmetijskih proizvodov, je ekološka pridelava, skupaj z geografskimi označbami in zajamčenimi tradicionalnimi posebnostmi v skladu z Uredbo (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta [z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil (UL 2012, L 343, str. 1)] ter proizvodi iz najbolj oddaljenih regij Unije v skladu z Uredbo (EU) št. 228/2013 Evropskega parlamenta in Sveta [z dne 13. marca 2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 247/2006 (UL 2013, L 78, str. 23)], del shem kakovosti kmetijskih proizvodov Unije. V skupni kmetijski politiki (SKP) so zato za ekološko pridelavo zastavljeni isti cilji, kot so značilni za vse sheme kakovosti kmetijskih proizvodov Unije.

[…]

(4) Ekološka pridelava je tudi sistem, ki prispeva k vključevanju zahtev glede varstva okolja v SKP in spodbuja trajnostno kmetijsko pridelavo. […]

[…]

(6) Glede na cilje politike Unije o ekološki pridelavi bi moral biti pravni okvir, oblikovan za izvajanje te politike, usmerjen v zagotavljanje poštene konkurence in pravilnega delovanja notranjega trga z ekološkimi proizvodi, v ohranjanje in upravičevanje zaupanja potrošnikov v proizvode, ki so označeni kot ekološki ter v zagotavljanje pogojev, v katerih se politika lahko nadalje razvija skladno z razvojem pridelave in trga.

[…]

(15) Raziskovalni projekti so pokazali, da je na trgu ekološke hrane ključno zaupanje potrošnikov. Dolgoročno lahko pravila, ki niso vredna zaupanja, ogrozijo zaupanje javnosti in privedejo do nedelovanja trga. Zato bi moral trajnostni razvoj ekološke pridelave v Uniji temeljiti na preudarnih pravilih pridelave, harmoniziranih na ravni Unije, ki bi morala zadovoljiti pričakovanja izvajalcev dejavnosti in potrošnikov glede kakovosti ekoloških proizvodov ter bi morala biti skladna z načeli in pravili iz te uredbe.

[…]

(40) Ker je z živinorejo samo po sebi povezano upravljanje kmetijskega zemljišča, na katerem se za hranjenje poljščin uporablja gnoj, bi bilo treba prepovedati živinorejo brez uporabe kmetijskega zemljišča, razen v primeru čebelarstva. […]

[…]

(43) Skrb za zdravje živali bi morala temeljiti predvsem na preprečevanju bolezni. Poleg tega bi bilo treba izvajati posebne čistilne in razkuževalne ukrepe. Preventivna uporaba kemično sintetiziranih alopatskih zdravil, vključno antibiotikov, v ekološki pridelavi ne bi smela biti dovoljena. V primeru bolezni ali poškodbe živali, ki zahteva takojšnje zdravljenje, bi bilo treba uporabo teh zdravil omejiti na najmanjšo možno količino, potrebno za ponovno vzpostavitev dobrobiti živali. […]

(44) Pogoji namestitve živine in vzrejne prakse za ekološko vzrejeno živino bi morali biti prilagojeni vedenjskim potrebam živali ter bi morali zagotavljati visoko raven dobrobiti živali, ki bi v nekaterih vidikih morala biti višja od standardov Unije glede dobrobiti živali, ki veljajo za živinorejo na splošno. V večini primerov bi morala živina imeti trajen dostop do površin na prostem za gibanje. Na vseh stopnjah življenja živali bi bilo treba preprečevati ali čim bolj zmanjšati trpljenje, bolečine ali vznemirjenje živali. Privezovanje in pohabljanje, kot so krajšanje repov pri ovcah, obrezovanje kljunov v prvih treh dneh življenja, in odstranjevanje izrastkov, bi smelo biti mogoče le, če so to odobrili pristojni organi in pod določenimi pogoji.

[…]

(63) Uporaba določenih proizvodov ali snovi v ekološki pridelavi kot aktivnih snovi, ki se uporabljajo v fitofarmacevtskih sredstvih, ki spadajo v področje uporabe Uredbe (ES) št. 1107/2009 [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL 2009, L 309, str. 1)], v gnojilih, sredstvih za izboljšanje tal, hranilnih snoveh, neekoloških sestavinah v prehrani živali različnega izvora, krmnih dodatkih,

pomožnih tehnoloških sredstvih in proizvodih za čiščenje in razkuževanje, bi morala biti v ekološki pridelavi čim bolj omejena, zanjo pa bi morali veljati posebni pogoji iz te uredbe […].

[…]

(123) […] cilj[i] te uredbe [so] zlasti [zagotavljanje] poštene konkurence in ustreznega delovanja notranjega trga z ekološkimi proizvodi ter zagotavljanja zaupanja potrošnikov v te proizvode in logotip ekološke pridelave Evropske unije […].“

7 Člen 3(1) Uredbe 2018/848 določa, da „ekološka pridelava“ pomeni „uporabo […] metod pridelave, ki so skladne so to uredbo, na vseh stopnjah pridelave, priprave in distribucije“.

8 Člen 4 te uredbe med splošnimi cilji ekološke pridelave določa, da ta:

„(a) prispeva k varstvu okolja in podnebja;

(b) vzdržuje dolgoročno rodovitnost zemlje;

(c) prispeva k visoki ravni biotske raznovrstnosti;

(d) znatno prispeva k nestrupenosti okolja;

(e) prispeva k visokim standardom dobrobiti živali in zlasti zadovoljuje vedenjske potrebe živali, značilne za posamezno vrsto;

[…].“

9 Člen 5 navedene uredbe, naslovljen „Splošna načela“, določa:

„Ekološka pridelava je sistem trajnostnega upravljanja, ki temelji na naslednjih splošnih načelih:

(a) spoštovanje naravnih sistemov in ciklov ter ohranjanje in izboljševanje stanja tal, vode in zraka, zdravja rastlin in živali ter ravnovesja med njimi;

[…]

(d) pridelava širokega spektra visokokakovostne hrane in drugih kmetijskih proizvodov in proizvodov iz akvakulture, ki ustrezajo povpraševanju potrošnikov po blagu, proizvedenem po postopkih, ki ne škodujejo okolju, zdravju ljudi in rastlin ali zdravju in dobrobiti živali;

(e) zagotavljanje neoporečnosti ekološke pridelave na vseh stopnjah pridelave, priprave in distribucije hrane in krme;

[…]

(g) omejevanje uporabe zunanjih surovin; kadar so potrebne zunanje surovine, ki ne izvirajo s kmetijskega gospodarstva, ali ustrezni načini upravljanja in metode iz točke (f) ne obstajajo, so te zunanje surovine omejene na:
(i) surovine iz ekološke pridelave; […]

(ii) naravne ali naravno pridobljene snovi;

[…]

[…]

(j) skrb za visoko raven dobrobiti živali in upoštevanje potreb, značilnih za posamezno vrsto živali.“

10 Člen 6 iste uredbe določa:

„Ekološka pridelava v okviru kmetijskih dejavnosti in akvakulture temelji zlasti na naslednjih posebnih načelih:

(a) ohranjanje in izboljšanje življenja v tleh in naravne rodovitnosti tal […], preprečevanje in odpravljanje izgube organskih snovi iz tal, zbijanja in erozije tal ter hranjenje rastlin primarno prek ekosistema tal;

(b) čim večje omejevanje uporabe neobnovljivih virov in zunanjih surovin;

[…]

(k) ukvarjanje z živinorejo, ki je prilagojena lokaciji in poteka na zemlji;

(l) uporaba vzrejnih praks, ki krepijo imunski sistem živali in naravno zaščito pred boleznimi, vključno z rednim gibanjem ter dostopom do površin na prostem in pašnikov;

[…].“

11 Člen 9(3), prvi pododstavek, Uredbe 2018/848 določa:

„Za namene in uporabe iz členov 24 in 25 ter Priloge II se smejo v ekološki pridelavi uporabljati le proizvodi in snovi, ki so bili odobreni na podlagi teh določb, pod pogojem, da je bila njihova uporaba v neekološki pridelavi prav tako odobrena v skladu z zadevnimi določbami prava Unije in, kjer je ustrezno, nacionalnimi določbami, sprejetimi na podlagi prava Unije.“

12 Člen 12(1) te uredbe določa:

„Izvajalci dejavnosti, ki pridelujejo rastline ali rastlinske proizvode, delujejo zlasti skladno s podrobnimi pravili iz dela I Priloge II.“

13 Člen 24 navedene uredbe, naslovljen „Odobritev proizvodov in snovi, ki se uporabljajo v ekološki pridelavi“, določa:

„1. Komisija lahko odobri določene proizvode in snovi za uporabo v ekološki pridelavi in vse te odobrene proizvode in snovi uvrsti na omejevalne sezname za naslednje namene:

[…]

(b) kot gnojila, sredstva za izboljšavo tal in hranilne snovi;

[…].“

14 Priloga II k isti uredbi zajema del I, naslovljen „Pravila pridelave rastlin“, ki določa:

„[…]

1.9.2. Ohranjata in povečujeta se rodovitnost in biološka dejavnost tal:

[…]

(c) v vseh primerih z uporabo živinskih gnojil ali ekoloških materialov, obeh po možnosti kompostiranih, iz ekološke pridelave.

[…]

1.9.3. Kadar potreb rastlin po hranilih ni mogoče zadovoljiti z ukrepi iz točk 1.9.1 in 1.9.2, se uporabljajo le gnojila in dodatki za izboljšanje tal, ki so bili odobreni na podlagi člena 24 za uporabo v ekološki pridelavi, in sicer samo v potrebnem obsegu. […]“

Izvedbena uredba 2021/1165

15 Člen 2 Izvedbene uredbe 2021/1165 določa:

„Za namene člena 24(1)(b) Uredbe [2018/848] se lahko v ekološki pridelavi kot gnojila, sredstva za izboljšavo tal in hranilne snovi za oskrbo rastlin s hranili […] uporabljajo samo proizvodi in snovi iz Priloge II k tej uredbi, če izpolnjujejo upoštevne določbe prava Unije. […]“

16 Priloga II k tej izvedbeni uredbi določa:

„Gnojila, sredstva za izboljšavo tal in hranilne snovi […] iz te priloge se lahko uporabljajo v ekološki pridelavi, če so v skladu z:

– ustrezno zakonodajo Unije in nacionalno zakonodajo o sredstvih za gnojenje in, kadar je to ustrezno, zlasti Uredbo (ES) št. 2003/2003 [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o gnojilih (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 32, str. 467)] in Uredbo (EU) 2019/1009 [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti na trgu sredstev za gnojenje EU, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (UL L 170, 25.6.2019, str. 1)]; ter

– zakonodajo Unije o živalskih stranskih proizvodih, zlasti z Uredbo (ES) št. 1069/2009 [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002(UL 2009, L 300, str. 1),] in Uredbo [Komisije (EU)] št. 142/2011 [z dne 25. februarja 2011 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1069/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter o izvajanju Direktive Sveta 97/78/ES glede nekaterih vzorcev in predmetov, ki so izvzeti iz veterinarskih pregledov na meji v skladu z navedeno direktivo (UL 2011, L 54, str.1)], zlasti s prilogama V in XI.

V skladu s točko 1.9.6 dela I Priloge II k Uredbi [2018/848], se lahko pripravki iz mikroorganizmov uporabljajo za izboljšanje splošnega stanja tal ali razpoložljivosti hranilnih snovi v tleh ali kmetijskih rastlinah.

Uporabljajo se lahko le v skladu s specifikacijami in omejitvami uporabe navedene zakonodaje Unije in nacionalne zakonodaje. Strožji pogoji uporabe v ekološki pridelavi so navedeni v desnem stolpcu tabel.

Ime Sestavljeni proizvodi ali proizvodi, ki vsebujejo samo materiale, naštete v tej prilogi	Opis, posebni pogoji in omejitve
Hlevski gnoj	proizvod, ki je sestavljen iz mešanice živalskih iztrebkov in rastlinskega materiala (hlevska stelja in posamično krmilo) prepovedan, če izvira iz industrijskega kmetijstva [industrijske vzreje]
Posušen hlevski gnoj in dehidriran gnoj perutnine	prepovedan, če izvira iz industrijskega kmetijstva [industrijske vzreje]
Kompostirani živalski iztrebki, vključno z gnojem perutnine in kompostiranim hlevskim gnojem	prepovedani, če izvirajo iz industrijskega kmetijstva [industrijske vzreje]
Tekoči živalski iztrebki	uporaba po nadzorovani fermentaciji in/ali ustrezni razredčitvi prepovedani, če izvirajo iz industrijskega kmetijstva [industrijske vzreje]

[…].“

Dejansko stanje v postopku v glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

17 Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe je razvidno, da je INAO januarja 2020 spremenil svoj Vodnik za razlago. Ob tej priložnosti je prepoved uporabe gnojil in dodatkov za izboljšanje tal živalskega izvora, ki „izvirajo iz industrijske[…] [vzreje]“, na ekoloških zemljiščih, ki je določena v Prilogi I k Uredbi št. 889/2008 in je zdaj v Prilogi II k Izvedbeni uredbi 2021/1165, razlagal tako, da izključuje „živinski gnoj iz celovitega sistema mreže ali rešetk, ki presega pragove, opredeljene v Prilogi I k Direktivi [2011/92]“, in „živinski gnoj iz kletk, ki presega“ iste pragove.

18 Združenje AFAÏA je pri Conseil d’État (državni svet, Francija), ki je predložitveno sodišče, predlagalo razglasitev ničnosti odločbe z dne 4. februarja 2020, s katero je INAO zavrnil njegovo zahtevo za spremembo Vodnika za razlago v delu, v katerem ta opredeljuje pojem „industrijsk[a] [vzreja]“, ki ga uporablja, in naj se INAO odredi, da ustrezno spremeni ta vodnik v enem mesecu od vročitve odločbe tega sodišča in da poleg tega sprejme ukrepe za objavo, s katerimi bo mogoče poudariti, da razlaga tega pojma, ki jo je vseboval navedeni vodnik, ne velja več.

19 INAO trdi, da je v Vodniku za razlago izpeljal posledice terminološke spremembe, ki jo je zakonodajalec Unije opravil v francoski različici uredb št. 834/2007 in št. 889/2008, ki sta bili razveljavljeni z Uredbo št. 2018/848, v delu, v katerem je ta zakonodajalec pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ (*élevage industriel*), uporabljen v prvonavedenih uredbah, nadomestil s pojmom „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“ (*élevage hors sol*), ki je bil v uredbi pred uredbama št. 834/2007 in št. 889/2008. Francoski organi naj bi s tem, da so pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ razlagali tako, da se nanaša na pogoje namestitve živali tako z vidika svobode gibanja in dostopa

do zunanjih prostorov kot z vidika gostote živali, in sledili običajnemu pomenu tega pojma, to je, kot da se nanaša na mehanizacijo postopkov in množičnost prireje, nameravali izključiti kmetijska gospodarstva, katerih velikost in pogoji za vzrejo niso v skladu s cilji Uredbe 2018/848, med katerimi so dobro počutje živali in zaupanje potrošnikov v proizvodno verigo ekološkega kmetovanja.

20 Predložitveno sodišče navaja, da iz upoštevnih določb Uredbe 2018/848 in Izvedbene uredbe 2021/1165 izhaja, da mora za ekološko pridelavo rastlin živinski gnoj, uporabljen za gnojenje tal, načeloma tudi sam izvirati iz ekološke pridelave, da pa je, kadar s tem ni mogoče zadovoljiti potreb rastlin po hranilih, dovoljeno, in sicer samo v potrebnem obsegu, uporabiti gnojila in dodatke za izboljšanje tal, ki so bili odobreni za uporabo v ekološkem kmetovanju, kot so opredeljeni v Prilogi II k tej izvedbeni uredbi.

21 Iz teh določb naj bi izhajalo tudi, da je na področju ekološke živinoreje živinoreja brez uporabe kmetijskega zemljišča prepovedana, da se pri živinoreji za nobeno vrsto živali ne uporabljajo kletke, zaboji in površine brez nastilja ter da morajo objekti, v katerih so nastanjene živali, imeti za govedo, ovce in prašiče površino za ležanje ali počitek, katere tla so polna in ne izdelana iz mreže, za perutnino najmanj eno tretjino talne površine, ki je polna in ni izdelana iz rešetk ali mreže, in za nesnice dovolj velik del površine tal za zbiranje perutninskega gnoja. Zato naj ti elementi ne bi bili dovolj za ugotovitev, ali je treba pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ iz Priloge II k Izvedbeni uredbi 2021/1165 enačiti s pojmom „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“, in če ni tako, ali nujno poleg določenega števila živali vključuje uporabo sistemov, ki so v celoti sestavljeni iz rešetk, mrež ali kletk.

22 Predložitveno sodišče navaja, da pojem „industrijsk[a] [vzreja]“, ki je uporabljen v francoski različici Izvedbene uredbe 2021/1165, ni opredeljen ne v tej uredbi ne v prejšnjih uredbah, v katerih je uporabljen ta pojem. Čeprav je navedeni pojem uporabljen v večini jezikovnih različic te izvedbene uredbe, nekatere različice zajemajo pojem „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“, ki prav tako ni opredeljen v tej uredbi in v navedeni izvedbeni uredbi.

23 Navedeno sodišče poleg tega pojasnjuje, da iz obvestila skupine izvedencev, ki jo je Komisija zbrala maja 2021, da bi opredelila obseg pojma „industrijsk[a] [vzreja]“, izhaja, da ni mogoče podati njegove natančne opredelitve, zato bi se ta pojem moral uporabljati na podlagi skupka indicev.

24 Predložitveno sodišče navaja tudi, da je zgoraj navedeno razhajanje med različnimi jezikovnimi različicami Izvedbene uredbe 2021/1165 obstajalo že med jezikovnimi različicami Uredbe št. 889/2008 in da so države članice pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ razlagale različno.

25 V teh okoliščinah je Conseil d’État (državni svet) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil ti vprašanji:

„1. Ali je treba Prilogo II k [Izvedbeni uredbi 2021/1165], sprejeti za izvajanje Uredbe [2018/848], razlagati tako, da je pojem industrijske vzreje, ki je uporabljen v njej, enakovreden pojmu reje brez uporabe kmetijskega zemljišča?

2. Če je pojem industrijske vzreje drugačen od pojma reje brez uporabe kmetijskega zemljišča, katera merila je treba upoštevati za ugotovitev, ali je treba vzrejo opredeliti kot industrijsko v smislu Priloge II k [Izvedbeni uredbi 2021/1165]?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

26 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba Prilogo II, tretji odstavek, Izvedbene uredbe 2021/1165 razlagati tako, da je glede pripravkov iz mikroorganizmov, ki se lahko uporabljajo za izboljšanje splošnega stanja tal ali razpoložljivosti hranilnih snovi v tleh ali kmetijskih rastlinah, izraz „prepovedan[i], če izvira[jo] iz industrijske[…] [vzreje]“, uporabljen v tabeli iz te priloge, enakovreden prepovedi zgolj pripravkov, ki izvirajo iz reje „brez uporabe kmetijskega zemljišča“.

27 Uvodoma je treba navesti, da je bila ta izvedbena uredba sprejeta na podlagi Uredbe 2018/848, katere člen 12 določa, da izvajalci dejavnosti, ki pridelujejo rastline ali rastlinske proizvode, delujejo zlasti skladno s podrobnimi pravili iz dela I Priloge II k tej uredbi.

28 Točka 1.9.1. tega dela I določa, da se pri ekološki pridelavi rastlin uporabljajo postopki obdelovanja zemlje in gojenja rastlin, ki ohranjajo ali povečujejo vsebnost organskih snovi v tleh, povečujejo stabilnost in biotsko raznovrstnost tal ter preprečujejo zbitost in erozijo tal. V skladu s točko 1.9.2.(c) navedenega dela I se ohranjata in povečujeta rodovitnost in biološka dejavnost tal praviloma z uporabo živinskega gnoja ali ekoloških materialov, obeh po možnosti kompostiranih, iz ekološke pridelave.

29 Glede na to, kot izhaja iz točke 1.9.3 tega istega dela I, se – kadar potreb rastlin po hranilih ni mogoče zadovoljiti z ukrepi iz teh točk 1.9.1 in 1.9.2 – uporabljajo le gnojila in dodatki za izboljšanje tal, ki so bili odobreni na podlagi člena 24 Uredbe 2018/848 za uporabo v ekološki pridelavi, in sicer samo v potrebnem obsegu.

30 Na podlagi člena 24(1)(b) te uredbe lahko Komisija odobri določene proizvode in snovi za uporabo v ekološki pridelavi in nato vse te odobrene proizvode in snovi uvrsti na omejevalne sezname kot gnojila, sredstva za izboljšavo tal in hranilne snovi.

31 Ti gnojila, sredstva za izboljšavo tal in hranilne snovi so predmet Priloge II k Izvedbeni uredbi 2021/1165, ki v drugem odstavku določa, da se lahko v skladu s točko 1.9.6 dela I Priloge II k Uredbi (EU) 2018/848 pripravki iz mikroorganizmov uporabljajo za izboljšanje splošnega stanja tal ali razpoložljivosti hranilnih snovi v tleh ali kmetijskih rastlinah.

32 Na podlagi tretjega odstavka te priloge se lahko ti pripravki uporabljajo le v skladu s specifikacijami in omejitvami uporabe, določenimi v nacionalnih zakonodajah oziroma zakonodaji Unije. Strožji pogoji uporabe v ekološki pridelavi so navedeni v desnem stolpcu tabele iz tega odstavka.

33 V tej tabeli je pojasnjeno, da so v ekološki pridelavi „prepovedani, če izvirajo iz industrijske[…] [vzreje],“ proizvodi, kot so hlevski gnoj, posušen hlevski gnoj in dehidriran gnoj perutnine, kompostirani živalski iztrebki, vključno z gnojem perutnine in kompostiranim hlevskim gnojem, in tekoči živalski iztrebki.

34 Tako iz povezane razlage zgoraj navedenih določb Uredbe 2018/848 in Izvedbene uredbe 2021/1165 izhaja, da lahko izvajalci dejavnosti, ki pridelujejo rastline ali rastlinske proizvode v ekološki pridelavi, odstopajoče in samo v potrebnem obsegu uporabljajo določene proizvode in snovi, ki izvirajo iz neekološke pridelave in jih je odobrila Komisija, med katerimi so tisti, navedeni v prejšnji točki te sodbe, če ne izvirajo iz „industrijske[…] [vzreje]“.

35 Vprašanja predložitvenega sodišča je treba pojasniti med drugim s tem, da sta tako izraz „industrijsk[a] [vzreja]“ kot izraz „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“ oba prisotna v različnih jezikovnih različicah Uredbe 2018/848 in Izvedbene uredbe 2021/1165 in da sta bila v prejšnjih uredbah uporabljena alternativno ali zaporedoma.

36 Navesti je treba, da je v francoski različici Izvedbene uredbe 2021/1165 v Prilogi II k tej uredbi uporabljen en in isti izraz, to je „Provenance d’élevages industriels interdite“. V večini drugih jezikovnih različic te priloge, kot so nemška, estonska, grška, angleška, italijanska ali romunska različica, je tudi uporabljen en in isti izraz (in sicer „Erzeugnis darf nicht aus industrieller Tierhaltung stammen“, „tööstuslikust tootmisest pärit toote kasutamine on keelatud“, „η προέλευση από εντατικοποιημένη εκτροφή απαγορεύεται“, „factory farming origin forbidden“, „proibiti se proveniente da allevamenti industriali“ in „provenienţa din ferme industriale este interzisă“), katerega pomen ustreza pomenu izraza, uporabljenega v francoski različici, ali izraze, podobne izrazoma „intenzivna živinoreja“ (*élevage intensif*) ali „živinoreja v velikem obsegu“ (*élevage à grande échelle*) v bolgarski, španski ali češki različici (in sicer „забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства“, „Prohibida la procedencia de ganaderías intensivas“ in „Nesmí pocházet z velkochovu“).

37 V treh jezikovnih različicah te priloge, in sicer v danski, nizozemski in portugalski različici, pa so uporabljeni drugačni pojmi „vzreja brez zemljišč“ ali „zunaj zemljišč“ (in sicer „ikke fra jordløst husdyrbrug“, „Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderij“ in „Proibidos os produtos provenientes das explorações pecuárias‘sem terra’“).

38 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je treba vsem jezikovnim različicam akta Unije načeloma priznati enako vrednost, zato je treba v primeru razhajanj med temi različicami zadevno določbo razlagati glede na splošno sistematiko in namen ureditve, katere del je (sodba z dne 15. junija 2023, Saint-Louis Sucre (Priznanje organizacije proizvajalcev), C-183/22, EU:C:2023:486, točka 28 in navedena sodna praksa).

39 Poleg tega v skladu s sodno prakso Sodišča iz zahtev po enotni uporabi prava Unije in načela enakosti izhaja, da se morajo pojmi iz posameznih določb prava Unije, ki za določitev svojega pomena in obsega ne napotujejo izrecno na pravo držav članic, navadno v vsej Uniji razlagati avtonomno in enotno, ob upoštevanju konteksta določbe in namena zadevne ureditve (sodbi z dne 18. januarja 1984, Ekro, 327/82, EU:C:1984:11, točka 11, in z dne 30. marca 2023, Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer, C-34/21, EU:C:2023:270, točka 40).

40 Znatno drugačen pristop bi namreč lahko pripeljal do takih razlik med državami članicami, da bi lahko bilo ovirano delovanje notranjega trga (glej v tem smislu sodbo z dne 18. novembra 2021, Visma Enterprise, C-306/20, EU:C:2021:935, točka 38).

41 V obravnavanem primeru je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno prav to, da so nekatere države članice ob upoštevanju razlikujočih se različic določb, ki so se uporabljale pred upoštevnimi določbami Izvedbene uredbe 2021/1165, enačile pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ in pojem „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“, medtem ko so druge države članice razlikovale oba pojma

in pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ opredelile z napotilom na tehnične zahteve in pragove na področju števila živali, ki je spremenljivo, ali celo na zahteve glede krmljenja. Vendar ta razlikovanja lahko ustvarijo izkrivljanja konkurence in ogrožajo uresničevanje ciljev politike Unije na področju ekološke pridelave in na področju okolja.

42 V skladu s sodno prakso, na katero je opozorjeno v točki 38 te sodbe, je treba preučiti, ali imata pojma „industrijsk[a] [vzreja]“ in „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“ glede na njun običajen pomen v vsakdanjem jeziku isti pomen.

43 V zvezi s tem je treba navesti, da niti Izvedbena uredba 2021/1165 niti katero koli drugo besedilo prava Unije ne opredeljuje izrazov „industrijsk[a] [vzreja]“ ali „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“.

44 V skladu z njunim običajnim pomenom izraza „industrijsko“ ali „intenzivna“ napotujeta na obliko živinoreje v velikem obsegu, katere namen je optimizirati donosnost te dejavnosti, zlasti s povečanjem gostote živali na kmetijskem gospodarstvu ali z bolj ali manj močno odmaknitvijo teh živali od okoliškega okolja z zapiranjem. Živina se tam običajno namesti v zaprte prostore, pod pogoji, ki so umetno ustvarjeni in nadzorovani, ter se vzreja z uporabo metod, ki omogočajo čim večjo pridelavo v čim krajšem času.

45 Kot je poleg tega navedel generalni pravobranilec v točki 38 sklepnih predlogov, so za industrijsko vzrejo pogosto potrebne znatne naložbe, uporaba obogatenih krmil in preventivna uporabo antibiotikov. Za to vzrejo je značilna visoka produktivnost in lahko povzroči znatno onesnaževanje okolja. Poleg tega posebna zaščita dobrobiti živali običajno ni ena od prednostnih nalog navedene vzreje.

46 V zvezi s pojmom „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“ je treba ugotoviti, da je v Prilogi II, del II, točka 1.1. k Uredbi 2018/848 navedeno, da je „živinoreja brez uporabe kmetijskega zemljišča“ prepovedana, če kmet, ki namerava rediti ekološko živino, ne upravlja kmetijskega zemljišča in ni sklenil pisnega sporazuma o sodelovanju s kmetom glede uporabe ekoloških pridelovalnih enot za to živino. Poleg tega člen 16 Uredbe 889/2008 natančno določa, da je vzreja živali brez uporabe kmetijskega zemljišča, pri kateri izvajalec ne upravlja kmetijskega zemljišča in/ali ni sklenil pisnega sporazuma z drugim izvajalcem v skladu s členom 3(3) te uredbe, prepovedana.

47 „Reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“ v skladu s svojim običajnim pomenom v vsakdanjem jeziku namreč ustreza sistemu „industrijske“ ali „intenzivne“ vzreje, pri kateri zagotavljanje krme v bistvenem ali v celoti ne izvira iz kmetijskega gospodarstva, kjer poteka reja.

48 Zato, čeprav pojma „industrijsk[a] [vzreja]“ in „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“ napotujeta na mehanizacijo postopkov pridelave in na množičnost te pridelave, je treba ugotoviti, da – drugače kot trdi združenje AFAÏA – nimata istega pomena. Kot je razvidno iz točk od 44 do 47 te sodbe, je pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ znatno širši od pojma „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“ in zato je treba ta pojma obravnavati kot različna.

49 Obravnavati je treba še splošno sistematiko Priloge II k Izvedbeni uredbi 2021/1165 in namen ureditve, katere del je.

50 Kar zadeva splošno sistematiko te priloge, kot je bilo navedeno v točkah od 27 do 34 sodbe, iz povezane razlage člena 12(1), člena 24(1) in Priloge II, del I, točka 1.9, k Uredbi 2018/848 izhaja, da lahko izvajalci dejavnosti, ki pridelujejo rastline ali rastlinske proizvode v ekološki pridelavi, odstopajo od pravil, določenih v tej prilogi, in uporabljajo določene proizvode in snovi, ki izvirajo iz neekološke pridelave in jih je odobrila Komisija, in sicer samo v potrebnem obsegu.

51 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso določbe o odstopanju razlagati ozko (glej v tem smislu sodbo z dne 7. februarja 2023, Confédération paysanne in drugi (Mutageneza in vitro), C-688/21, EU:C:2023:75, točka 49 in navedena sodna praksa).

52 Tako velja za odstopanje, določeno v Prilogi II k Izvedbeni uredbi 2021/1165, kar pomeni, da je treba meje, ki so s to prilogo postavljene za to odstopanje, in sicer zlasti prepoved uporabe pripravkov, ki „izvirajo iz industrijske[…] [vzreje]“, nasprotno, razlagati široko.

53 Vendar razlaga, ki jo zatrjuje združenje AFAÏA, v skladu s katero pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ ustreza samo pojmu „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“, pripelje do tega, da se živinski gnoj, ki izvira iz vse „industrijske“ vzreje, ki ni reja „brez uporabe kmetijskega zemljišča“, odobri za uporabo v ekološkem kmetovanju. Pri tej razlagi gre torej za široko razlago področja uporabe navedenega odstopanja in je torej v nasprotju z načelom, na katero je bilo opozorjeno v točki 51 te sodbe.

54 Združenje AFAÏA trdi še, da je ekološka živinoreja neločljivo povezana z rabo tal, iz česar je treba *a contrario* sklepati, da se prepoved iz postopka v glavni stvari nanaša samo na proizvode, ki izvirajo iz reje „brez uporabe kmetijskega zemljišča“.

55 V skladu s celostnim pristopom, ki je značilen za ekološko kmetovanje, na katerega je opozorjeno med drugim v uvodni izjavi 40 Uredbe 2018/848, in kot izhaja iz zahtev, postavljenih v členu 5(a) in (d) te uredbe, mora biti živinoreja sicer povezana s tlemi. Vendar to pomeni zgolj, da reja „brez uporabe kmetijskega zemljišča“ ni v skladu z načeli ekološkega kmetovanja ter je zato v tem okviru povsem in preprosto prepovedana.

56 Poleg tega iz člena 6(l) navedene uredbe izhaja, da ekološko kmetovanje temelji tudi na uporabi vzrejnih praks, ki krepijo imunski sistem živali in naravno zaščito pred boleznimi, vključno z rednim gibanjem ter dostopom do površin na prostem in pašnikov. Poleg tega ista uredba prepoveduje gensko spremenjene organizme v krmi in znatno omejuje uporabo fitofarmacevtskih sredstev.

57 Ni torej mogoče trditi, da je za ekološko kmetovanje značilen samo neki način upravljanja zemljišč in da je zato razlog za prepoved iz postopka v glavni stvari povezan izključno z rabo tal.

58 Ta način kmetijstva je še širše povezan s koristnimi metodami pridelave, kot je v bistvu predstavljeno v uvodni izjavi 2 Uredbe 2018/848, in zlasti s pogoji namestitve živali tako z vidika svobode gibanja in dostopa do zunanjih prostorov kot z vidika gostote živali.

59 Zakonodajalec Unije je namreč s tem, da je večkrat poudaril željo po zagotovitvi visoke ravni dobrega počutja živali v okviru ekološkega kmetovanja, želel izpostaviti dejstvo, da je za ta način kmetijske pridelave značilno upoštevanje okrepljenih standardov dobrega počutja živali povsod in na vseh stopnjah te proizvodnje, kjer je mogoče še dalje izboljšati to dobro počutje (glej v tem smislu sodbo z dne 26. februarja 2019, Œuvre d’assistance aux bêtes d’abattoirs, C-497/17, EU:C:2019:137, točka 38).

60 Glede na te zahteve ni mogoče šteti, da je živinski gnoj iz „industrijske“ ali „intenzivne“ vzreje odobren kot gnoj iz ekološkega kmetovanja.

61 To razlago potrjujejo cilji Uredbe št. 2018/848.

62 Navesti je namreč treba, da je ekološka pridelava, kot izhaja iz uvodne izjave 1 Uredbe 2018/848, celotni sistem upravljanja kmetijskega gospodarstva in pridelave hrane, ki združuje najboljše prakse na področju okolja in podnebnih ukrepov, visoko raven biotske raznovrstnosti, ohranjanje naravnih virov ter uporabo visokih standardov dobrobiti živali in visokih standardov pridelave, v skladu s povpraševanjem vedno večjega števila potrošnikov po proizvodih, pridelanih z uporabo naravnih snovi in postopkov.

63 Kot določa člen 4 Uredbe 2018/848, je namen tega načina pridelave na splošno varstvo okolja in podnebja, visoka raven biotske raznovrstnosti ter ohranitev dolgoročne rodovitnosti tal. S tem načinom se želi znatno prispevati k nestrupenosti okolja in k visokim standardom dobrobiti živali in zlasti zadovoljuje vedenjske potrebe živali, značilne za posamezno živalsko vrsto. Namenjen je tudi spodbujanju kratke dobavne verige in lokalne pridelave na različnih ozemljih Unije in spodbujanju ohranjanja redkih in avtohtonih pasem, ki jim grozi izumrtje.

64 Poleg tega je pomembno zagotoviti, da lahko potrošniki zaupajo, da so bili proizvodi, označeni z ekološkim logotipom Unije, dejansko pridobljeni ob spoštovanju najvišjih standardov, zlasti na področju spoštovanja okolja in dobrega počutja živali (glej v tem smislu sodbo z dne 28. februarja 2019, C-497/17, Œuvre d’assistance aux bêtes d’abattoirs, EU:C:2019:137, točka 51).

65 Kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točkah 52 in 54 sklepnih predlogov, je tako treba ugotoviti, da so legitimna pričakovanja potrošnikov zagotovljena, če živinski gnoj, uporabljen v ekološkem kmetovanju, izvira iz ekoloških virov ali, kadar ta ne zadostuje in samo v tem primeru, če je uporabljen neekološki živinski gnoj, ki pa ne izvira iz industrijske vzreje.

66 Tako bi odstopanje, ki široko omogoča uporabo proizvodov, ki izvirajo iz industrijske ali intenzivne vzreje, očitno trčilo ob te cilje in kršilo zahteve po skladnosti ter etična in okoljska načela, ki so temelj samega ekološkega kmetovanja.

67 Dodati je treba, da je taka razlaga tudi v skladu s ciljem, ki mu sledi Priloga II, del I, točka 1.9.3, k Uredbi 2018/848, katere namen je ekološkim kmetom zagotoviti alternativo za ekološki živinski gnoj, kadar ta ni na voljo, to pa samo v potrebnem obsegu in z omejitvijo prisotnosti neželenih ostankov v tem gnoju.

68 Zato je treba ugotoviti, da pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ iz Priloge II k Izvedbeni uredbi 2021/1165 ne ustreza pojmu „reja brez uporabe kmetijskega zemljišča“ in da se prepoved, ki jo določa ta priloga, nanaša na celotno „industrijsko“ vzrejo, ne pa samo na rejo „brez uporabe kmetijskega zemljišča“.

69 Glede na zgornje preudarke je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba Prilogo II, tretji odstavek, k Izvedbeni uredbi 2021/1165 razlagati tako, da glede pripravkov iz mikroorganizmov, ki se lahko uporabljajo za izboljšanje splošnega stanja tal ali razpoložljivosti hranilnih snovi v tleh ali kmetijskih rastlinah, izraz „prepovedan[i], če izvira[jo] iz industrijske[…] [vzreje]“, uporabljen v tabeli iz te priloge, ni enakovreden prepovedi zgolj pripravkov, ki izvirajo iz reje „brez uporabe

kmetijskega zemljišča“, pri čemer je treba pojasniti, da so v skladu s to določbo gnojila, sredstva za izboljšavo tal in hranila, katerih uporaba je v ekološkem kmetovanju prepovedana z navedeno prilogo, tista, ki izvirajo iz industrijske vzreje, in ne le iz reje brez uporabe kmetijskega zemljišča.

Drugo vprašanje

70 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba Prilogo II, tretji odstavek, k Izvedbeni uredbi 2021/1165 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero se prepoved uporabe gnojil in dodatkov za izboljšanje tal živalskega izvora, ki „izvirajo iz industrijske[…] [vzreje]“, na ekoloških zemljiščih nanaša na živinski gnoj iz celovitega sistema mreže ali rešetk, ki presega pragove, opredeljene v Prilogi I k Direktivi PVO, in živinski gnoj iz kletk, ki presega iste pragove.

71 Najprej je treba navesti, da čeprav je treba pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ pri opredelitvi področja uporabe te prepovedi v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 39 te sodbe, razlagati avtonomno in enotno, ostaja dejstvo, da v sedanjem stanju prava Unije merila, ki jih je treba upoštevati za ugotavljanje, ali je treba vzrejo opredeliti kot „industrijsko“ v smislu Priloge II k Izvedbeni uredbi 2021/1165, niso predmet splošnih harmonizacijskih ukrepov.

72 Glede na to pojasnilo iz odgovora na prvo vprašanje izhaja, da je treba pojem „industrijsk[a] [vzreja]“ razlagati tako, da se kot alternativa ekološkemu živinskemu gnoju izključi gnoj, ki izvira iz živinoreje v velikem obsegu, v katerem se uporabljajo intenzivne metode pridelave.

73 Za ugotovitev obstoja take vzreje je treba analizo upoštevnih meril presojati celostno, pri čemer je treba pojasniti, da bo praviloma skupek indicev lahko razkril ta obstoj.

74 V zvezi s tem in kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 64, 66 in 80 sklepnih predlogov, je mogoče upoštevati merila, kot so sistem vzreje živali, njihovo možnost premikanja, njihovo gostoto in razpoložljivost kmetijskih zemljišč na živinorejskem gospodarstvu, produktivnost in okoljski vplivi tega gospodarstva.

75 Enako velja, kar zadeva vrsto krmljenja živali, sisteme profilakse in splošno uporabo bodisi snovi za pospeševanje rasti ali prireje bodisi hormonov in podobnih snovi, med drugim, za kontrolo razmnoževanja. Preventivna uporaba antibiotikov in krme, ki vsebuje gensko spremenjene organizme, ki so prepovedani z Uredbo 2018/848, lahko tudi pomeni merila za opredelitev vzreje kot „industrijske“.

76 Glede tega je treba ugotoviti, da je uporaba kletk, zabojev in površin brez nastilja pri živinoreji tako kot uporaba sistemov, ki živalim preprečujejo premikanje za 360 stopinj, ali sistemov reje brez uporabe kmetijskih zemljišč značilnost industrijske vzreje.

77 Glede vpliva živinorejskega gospodarstva na okolje je treba zlasti navesti, da člen 4 Direktive PVO za projekte iz Priloge I k tej direktivi, med katerimi so nekateri „[o]brati za intenzivno rejo perutnine ali prašičev“, določa, da so predmet presoje vplivov na okolje.

78 V zvezi s tem in kot je generalni pravobranilec navedel v točki 69 sklepnih predlogov, je treba ugotoviti, da minimalna merila, določena s temi določbami Direktive PVO, ki se sicer nanašajo na postopke okoljske presoje, lahko služijo kot napotki za določitev industrijske narave danega živinorejskega gospodarstva.

79 Ker se ta merila nanašajo na količinske preudarke, ne morejo zadoščati za opredelitev kmetije kot kmetije za „industrijsko [vzrejo]“, tako da je za to treba upoštevati tudi kakovostna merila, kot so tista, navedena v točkah od 74 do 76 te sodbe.

80 Glede na vse zgornje preudarke je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba Prilogo II, tretji odstavek, k Izvedbeni uredbi 2021/1165 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero se prepoved uporabe gnojil in dodatkov za izboljšanje tal živalskega izvora, ki „izvirajo iz industrijske[…] [vzreje]“, na ekoloških zemljiščih nanaša na živinski gnoj iz celovitega sistema mreže ali rešetk, ki presega pragove, opredeljene v Prilogi I k Direktivi PVO, in živinski gnoj iz kletk, ki presega iste pragove. Vendar se je treba za to opredelitev opreti na skupek indicev, ki se nanašajo vsaj na ohranjanje dobrobiti živali, spoštovanje biotske raznovrstnosti ter varstvo okolja in podnebja.

Stroški

81 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Prilogo II, tretji odstavek, k Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2021/1165 z dne 15. julija 2021 o odobritvi nekaterih proizvodov in snovi za uporabo v ekološki pridelavi in pripravi seznamov teh proizvodov in snovi, ki je bila sprejeta za izvajanje Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007,**

   je treba razlagati tako, da

   glede pripravkov iz mikroorganizmov, ki se lahko uporabljajo za izboljšanje splošnega stanja tal ali razpoložljivosti hranilnih snovi v tleh ali kmetijskih rastlinah, izraz „prepovedan[i], če izvira[jo] iz industrijske[…] [vzreje]“, uporabljen v tabeli iz te priloge, ni enakovreden prepovedi zgolj pripravkov, ki izvirajo iz reje „brez uporabe kmetijskega zemljišča“, pri čemer je treba pojasniti, da so v skladu s to določbo gnojila, sredstva za izboljšavo tal in hranila, katerih uporaba je v ekološkem kmetovanju prepovedana z navedeno prilogo, tista, ki izvirajo iz industrijske vzreje, in ne le iz reje brez uporabe kmetijskega zemljišča.

2. **Prilogo II, tretji odstavek, k Izvedbeni uredbi 2021/1165**

   je treba razlagati tako, da

   ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero se prepoved uporabe gnojil in dodatkov za izboljšanje tal živalskega izvora, ki „izvirajo iz industrijske[…] [vzreje]“, na ekoloških zemljiščih nanaša na živinski gnoj iz celovitega sistema mreže ali rešetk, ki presega pragove, opredeljene v Prilogi I k Direktivi 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2014/52/EU Evropskega

parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014, in živinski gnoj iz kletk, ki presega iste pragove.

Vendar se je treba za to opredelitev opreti na skupek indicev, ki se nanašajo vsaj na ohranjanje dobrobiti živali, spoštovanje biotske raznovrstnosti ter varstvo okolja in podnebja.

Podpisi